

Globaal Programma van Eisen Ruimtebehoefte en bijbehorende voorzieningen Wijkgemeente Grote Kerk te Hilversum

Versie: 2
Datum: 09-06-2025
Status: Definitief

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
2.	Benodigde ruimten.....	4
2.1	Algemeen.....	4
2.2	Kerkzaal.....	4
2.2.1	Algemene en ruimtelijke omschrijving	4
2.2.2	Faciliteiten/voorzieningen	4
2.3	Consistorie ruimte	5
2.3.1	Algemene en ruimtelijke omschrijving	5
2.3.2	Faciliteiten/voorzieningen	5
2.4	Multifunctionele ruimten	5
2.4.1	Grote multifunctionele ruimten	5
2.4.2	Kleine multifunctionele ruimte.....	6
2.5	Keukens.....	6
2.5.1	Keukens/Pantry's	6
2.5.2	Grote (professionele) keuken	6
2.6	Toiletruimten	7
2.7	Ontvangstruimte en garderobe	7
2.7.1	Algemene omschrijving	7
2.7.2	Faciliteiten/voorzieningen	7
2.8	Bergruimten en kasten	7
2.8.1	Algemene omschrijving	7
2.8.2	Kast- en bergruimte in relatie tot andere ruimten	7
2.9	Traplift/lift.....	7
2.10	Stiltecentrum	7
3.	Buitenterrein	8
3.1	Algemene omschrijving	8
3.2	Fietsenstalling.....	8
3.3	Parkeervoorzieningen.....	8
4.	Benodigde aanpassingen van de Grote Kerk.....	8
4.1	Algemeen.....	8
4.2	Aanpassingen en vernieuwingen.....	8
5.	Exploitatie.....	9

Bijlage 1 – verslag gesprek Annette Koenders

Bijlage 2 – Missie-visie document Grote Kerk 2025 – 2030

1. Inleiding

In 2024 hebben wij (wijkgemeente Grote Kerk (onderdeel van de PGH)) het missie-visie document 'Grote Kerk 2025 – 2030' vastgesteld.

Als vervolg op het schrijven van het missie-visie plan, heeft de wijkkerkenraad aan de werkgroep 'GK 2025 – 2030' gevraagd om aan de hand van het missie-visie plan, de bijbehorende ruimte behoefte en voorzieningen te omschrijven in een Programma van Eisen (PVE) voor onze wijkgemeente.

Voor de volledigheid is het missie-visie document toegevoegd als bijlage 2 bij dit PVE.

Begin maart 2025 heeft de algemene kerkenraad van de PGH de wijkgemeente 'De Lichtbron' en de wijkgemeente 'Grote Kerk' het volgende verzocht:

1. Stel een programma van eisen op wat betreft gebruik van de Dorpskerk als thuiskerk voor uw geloofsgemeenschap.
2. Stel een programma van eisen op wat betreft gebruik van de Dorpskerk als gezamenlijke thuiskerk voor zowel de Grote Kerk als De Lichtbron.

Dit globale programma van eisen, omschrijft op hoofdlijnen de ruimte behoefte en benodigde bijbehorende voorzieningen voor de wijkgemeente 'Grote Kerk'.

Bij deze omschrijving is geen rekening gehouden met de ruimte behoefte voor de huidige en/of toekomstige verhuur activiteiten.

Voor het opstellen van een gezamenlijk programma van eisen zal nog een gezamenlijke commissie moeten worden samengesteld.

2. Benodigde ruimten

2.1 Algemeen

Onderstaand een opsomming van de benodigde ruimten. In de volgende paragrafen worden deze ruimte en bijbehorende benodigde faciliteiten beschreven.

- a. Kerkzaal
- b. Consistorie ruimte
- c. Grote multifunctionele ruimtes
- d. Kleine multifunctionele ruimte/vergaderruimte
- e. Keukens
- f. Toiletruimten
- g. Ontvangstruimten en garderobe
- h. Bergruimten en kasten

2.2 Kerkzaal

2.2.1 Algemene en ruimtelijke omschrijving

Ten behoeve van de erediensten, bijzondere diensten zoals trouw- en uitvaartdiensten en Christelijke feestdagen is een zaal benodigd met voldoende ruimte voor minimaal:

- 150 tot 200 zitplaatsen voor zondagse diensten
- 200 tot 250 zitplaatsen voor speciale diensten

Tevens moet voldoende ruimte zijn voor het houden van heilig avondmaal waarbij in de huidige setting een tafel opstelling nodig is met ca. 60 zitplaatsen

2.2.2 Faciliteiten/voorzieningen

- Verplaatsbare kerkbanken en/of stoelen voor een flexibele indeling van de ruimte.
- Preekstoel
- Doopvond
- Knielbank
- Orgel en Piano
- Collecte zakken
- Liturgisch centrum
- Podium met ruimte voor een muziekgroep, eventueel ook uit te breiden met demontabel podium
- Bergruimte ca. 14 m² (direct aangrenzend aan, en bereikbaar vanuit, de kerkzaal)
- Audiovisuele apparatuur (t.b.v. het uitzenden en versterken van geluid in de kerkzaal, maar ook voor opname en uitzenden van kerkdiensten)
- Ringleiding t.b.v. hoortoestellen
- Schermen/beamer t.b.v. projecteren liturgie, liedteksten e.d.
- Verwarming en ventilatie
- Verlichting: algemene verlichting en sfeerverlichting (dimbaar)

2.3 Consistorie ruimte

2.3.1 Algemene en ruimtelijke omschrijving

Ten behoeve van de kerkdiensten is een ruimte nodig om dienst te doen als consistorie of wel kerkenraadskamer. Op andere dagen kan deze ruimte dienstdoen als kleine vergaderruimte.

Afmeting: ca. 36 m², maximaal 20 personen

2.3.2 Faciliteiten/voorzieningen

- Tafels en stoelen
- Voldoende kastruimte
- Garderobe voor predikant
- Indien mogelijk voorzien van vergader en presentatie installatie (scherm/camera/audio installatie). Ook kan gedacht worden aan een verrijdbaar scherm.
- Verwarming en ventilatie
- Verlichting: algemene verlichting en sfeerverlichting (dimbaar)

2.4 Multifunctionele ruimten

2.4.1 Grote multifunctionele ruimten

2.4.1.1 Algemene en ruimtelijke omschrijving

Ten behoeve van diverse doordeweekse activiteiten en tijdens diensten t.b.v. zondagsschool, kinderoppas, koffiedrinken e.d. is behoefte aan een aantal grote multifunctionele ruimten van 100 tot 110 m².

Tijdens diensten zijn minimaal twee van deze ruimten nodig en op verschillende zondagen drie (i.v.m. koffiedrinken).

Doordeweeks zijn geregeld twee van deze ruimten tegelijk bezet door de huidige activiteiten.

2.4.1.2 Faciliteiten/voorzieningen

- Voldoende tafels en stoelen, gemakkelijk verplaatsbaar voor verschillende opstellingen
- Lessenaar
- Voldoende kastruimte (zie par. 2.9)
- Keuken met uitgifte luik/bar (zie par. 2.6)
- Mobile wand voor het in tweeën delen van de ruimte
- Binnen zonwering/gordijnen
- Goed gestemde piano
- Vergader en presentatie installatie (scherm/camera/audio installatie)
- Ringleiding t.b.v. hoortoestellen
- Verwarming en ventilatie
- Verlichting: algemene verlichting en sfeerverlichting (dimbaar)

2.4.2 Kleine multifunctionele ruimte

2.4.2.1 Algemene en ruimtelijke omschrijving

Ten behoeve van de zondagsschool (tijdens de zondag ochtenddiensten) aan een kleine multifunctionele ruimte van ca. 25 m². Deze ruimte zou door de weeks ook dienst kunnen doen als kleine vergaderruimte.

2.4.2.2 Faciliteiten/voorzieningen

- Voldoende tafels en stoelen
- Voldoende kastruimte ca. 2 m²
- Binnen zonwering/gordijnen
- Vergader en presentatie installatie (scherm/camera/audio installatie)
- Ringleiding t.b.v. hoortoestellen
- Verwarming en ventilatie
- Verlichting: algemene verlichting en sfeerverlichting (dimbaar)

2.5 Keukens

2.5.1 Keukens/Pantry's

Bij elke grote multifunctionele ruimte is een keuken/pantry benodigd met de volgende voorzieningen:

- Voldoende werkblad ruimte
- Magnetron
- Professionele vaatwasser
- Koel- en vrieskast
- Professioneel koffiezetapparaat
- Voldoende servies, bestek e.d.
- Uitgifte balie (afsluitbaar)
- Voldoende kastruimte
- Goede verlichting (werkblad en algemeen)
- Voldoende algemene wcd's

De keuken dient direct te grenzen aan de multifunctionele ruimte en voorzien te zijn van een uitgifte balie naar de multifunctionele ruimte.

2.5.2 Grote (professionele) keuken

Ten behoeve van diverse bestaande maar ook geplande toekomstige activiteiten is behoefte aan een grote (professionele) keuken met alle bijbehorende voorzieningen, pannen, servies e.d., geschikt om voor minstens 60 personen te koken.

Liefst centraal gelegen (zodat onder andere de multifunctionele ruimten goed bedient kunnen worden).

2.6 Toiletruimten

In de directe nabijheid van de kerkzaal en de diverse multifunctionele ruimten dienen voldoende toiletten beschikbaar te zijn voor zowel dames als heren. Ook is een integraal toegankelijke toiletruimte (mindervalide toilet) benodigd met alle bijbehorende voorzieningen.

Toiletten voorzien van verlichting op bewegingsmelding (o.a. in verband met gebruik door kleine kinderen).

2.7 Ontvangstruimte en garderobe

2.7.1 Algemene omschrijving

Nabij de entree van de kerkzaal en elke multifunctionele ruimte, is behoefte aan voldoende garderobe ruimte met bijbehorende voorzieningen.

Bij de hoofdentree is behoefte aan Grote ontvangstruimte, onder andere ten dienste van ontvangst bij kerkdiensten, kanaal 7, maar ook bij andere activiteiten zoals Lighten the Night en open kerk.

2.7.2 Faciliteiten/voorzieningen

- Voldoende kledinghangers en haakjes
- Verwarming
- Goede verlichting

2.8 Bergruimten en kasten

2.8.1 Algemene omschrijving

In directie nabijheid van de kerkzaal en de diverse multifunctionele ruimten is voldoende kast- en bergruimte nodig. Ook is algemene bergruimte nodig.

2.8.2 Kast- en bergruimte in relatie tot andere ruimten

- Nabij de kerkzaal is totaal ca. 14 m² bergruimte nodig.
- Nabij of in de grote multifunctionele ruimten is ca. 2,5 tot 4 m² vloeroppervlak aan kastruimte benodigd.
- In de consistorie ruimte en kleine multifunctionele ruimte kastruimte/kast te voorzien
- Algemene bergruimte (bij voorkeur nabij kerkzaal) benodigd van ca. 14 m²
- Ruimte voor opslag van stoelen en eventueel podiumdelen

2.9 Traplift/lift

Voor het integraal toegankelijk maken van de 1^e verdieping, is minimaal een traplift benodigd. Bij voorkeur een (plateau)lift.

2.10 Stiltecentrum

Voor gebruik bij Lighten the Night, maar ook uitbreiding van het openstellen van de kerk op andere dagen, is behoefte aan een ruimte die kan dienstdoen als stiltecentrum.

3. Buitenterrein

3.1 Algemene omschrijving

Ten behoeve van diverse activiteiten is buitenruimte nodig op eigen terrein. Te denken valt aan gemeente bbq/gemeente maaltijd, spel activiteiten voor de kinderen, Lente/herfst markt, Lighten the Night.

3.2 Fietsenstalling

Op eigen terrein is ruimte nodig voor het stallen van fietsen. Bij voorkeur geheel overkapt, maar minimaal deels overkapt.

De fietsenstalling moet zijn voorzien van voldoende fietsenrekken hoog/laag.

Capaciteit: minimaal 75 fietsen

3.3 Parkeervoorzieningen

In de nabije omgeving van de kerk is voldoende parkeergelegenheid nodig voor auto's.

Daarbij dient rekening gehouden te worden met de bereikbaarheid voor ouderen en mindervaliden. Tevens is een parkeerplaats nodig voor de predikant en koster.

Minimaal 20 parkeerplaatsen benodigd op eigen terrein en ruimte voor hulpdiensten.

4. Benodigde aanpassingen van de Grote Kerk

4.1 Algemeen

In deze paragraaf worden de aanpassingen en vernieuwingen omschreven die minimaal benodigd zijn om de in dit PVE omschreven ruimten en faciliteiten in te passen in de Grote Kerk.

Bij al deze vernieuwingen dient rekening gehouden te worden met de monumentale status van de Grote Kerk. Een korte inventarisatie is gedaan bij monumentenzorg van de gemeente Hilversum. Zie bijgevoegd verslag van het gesprek met Annette Koenders dd. 20 maart 2025.

4.2 Aanpassingen en vernieuwingen

- Kerkzaal te voorzien van verplaatsbare banken/stoelen voor flexibele indeling van de ruimte (par. 2.2)
- Mobiele wanden in grote multifunctionele zalen (par. 2.4.2)
- Modernisering/opfrissen van de huidige multifunctionele ruimten (2.4 en 2.5)
- Het toevoegen een grote (professionele) keuken (par. 2.6.2)
- Upgrade en uitbreiden van de hoeveelheid toiletten (par. 2.7)
- Upgrade van huidige garderobe (par. 2.8)
- Het realiseren van een grote ontvangstruimte bij de hoofdentree (par. 2.8)
- Lift of traplift (par. 2.10)
- Het inrichten van een stiltecentrum (par. 2.11). Gedacht kan worden aan het oudste huisje van Hilversum, het zogenoemde theehuis.
- Modernisering t.b.v. het terugdringen van het energie gebruik. Dit zal verder moeten worden onderzocht.

5. Exploitatie

Hoewel in dit PVE de ruimte behoefte voor eventuele exploitatie van het gebouw niet mee hoeft te worden genomen, willen we toch kort ingaan op exploitatiemogelijkheden die indirecte of directe relatie kunnen hebben met de activiteiten van de wijkgemeente, of de Christelijke Kerk in het algemeen.

Voorbeelden daarvan zijn:

- Kerkzaal: Concerten met een relatie tot christelijk geloof zoals koor uitvoeringen, Mattheus passion, Cantate op de brink enz. Voor bijv. 700 personen
- Kerkzaal: Bijeenkomsten van (Christelijke) basisscholen rondom de Christelijke feestdagen
- Grote multifunctionele ruimten: koffiedrink ochtend van Versa welzijn

Bijlagen:

- Verslag van het gesprek met Annette Koenders dd. 20 maart 2025
- Missie visie document Grote Kerk 2025 - 2030

Bijlage 1 – verslag gesprek Annette Koenders

Verslag van gesprek met Annette Koenders, senior beleidsadviseur Cultureel Erfgoed Gemeente Hilversum.

Donderdag 20 maart jl. heb ik met Annette e.e.a. besproken over de mogelijkheden voor een verbouwing van de Grote Kerk.

Algemeen:

Er is veel mogelijk mits het plan goed onderbouwd en onderzocht is en het karakter van het gebouw gehandhaafd blijft. De gemeente stelt het bijzonder op prijs als het gebouw zijn huidige en eeuwenoude functie “kerk” behoudt.

Waarbij men het met ons eens is dat een verbetering/modernisering van diverse functies in het gebouw noodzakelijk is. Het kerkgebouw wordt nu compleet anders gebruikt dan na de herbouw.

Aandachtspunten:

- Door de monumentale status van de kerk zijn (bijna) alle aanpassingen
- Vergunning plichtig.
- Bij aanpassingen moet ook verduurzaming worden meegenomen
- Hergebruik van materialen wordt gewaardeerd.
- Multifunctioneel gebruik of dagelijkse openstelling voor publiek zijn ook voor
- Gemeente Hilversum belangrijk.

Adviezen:

- Neem een goede adviseur, eventueel verdergaan met de plannen/ideeën die bureau Hylkema ooit voor ons gemaakt heeft.
- Aanpassingen verbeteringen moeten minsten 25 jaar meekunnen
- Laat de gemeente Hilversum meedenken over de aanpak.

Een aantal ideeën die we onderling al besproken hebben: professionele keuken, afgeschermd entree ruimte, meer toiletten, e.d. zijn mits zorgvuldig ingepast in het gebouw mogelijk. Een deel van de banken verwijderen en vervangen door stoelen is bespreekbaar.

Bijlage 2 – Missie-visie document Grote Kerk 2025 – 2030

Hilversum, april 2024

GEWORTELD IN GOEDE GROND

Reformatorisch-confessionele
geloofsgemeenschap Grote Kerk 2025-2030

WERKGROEP GROTE KERK 2025-2030

LEONI BRUSSAARD
SARA DEN HARTOG
WILMA OVEREEM
AREND SMITS
HENK SMITS
LAURENS MOEHN
KEES VAN DOORN
JEROEN AARTS
JAN VAN DEN BOOGERT
JAN MAURITZ

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	2
1.1 CONCLUSIE	3
1.2 AANBEVELINGEN	3
2.1 AANLEIDING	4
2.2 HOOFDVRAAG	5
3.1 MISSIO DEI	5
3.2 ONZE MISSIE	5
3.3 MISSIONAIRE OPDRACHT	6
3.4 DIACONALE OPDRACHT – DIENEN, DELEN EN DOEN	6
4.1 BETEKENISVOL KERK ZIJN	7
4.2 DORPSKERK OP DE KERKBRINK	7
4.3 HUIDIGE ACTIVITEITEN GROTE KERK	8
4.4 SAMENWERKING	9
5.1 BUURTONDERZOEK CENTRUM VAN HILVERSUM	10
5.2 LOKALE INITIATIEVEN BELANGHEBBENDEN	11
6.1 ONZE PLANNEN	12
6.2 VERBINDEN BESTAANDE EN NIEUWE ACTIVITEITEN	13
6.3 DIACONALE PROJECTEN	13
6.4 INSPELEN OP EENZAAMHEID	13
6.5 BEZINNING	14
6.6 KINDER- EN JEUGDWERK	14
6.7 GROTE KERK GEMEENTE VANUIT DE DORPSKERK	15
7.1 BRONNEN	17

VOORWOORD

'Geroepen om te dienen in Gods missie'

Christenen zoeken elkaar op om God te eren en vormen hierin samen een gemeenschap, een 'kerk'. Net als bij de eerste gemeenschappen in de Bijbel komen gelovigen samen om onderwezen te worden vanuit Gods Woord, de maaltijd te delen en gezamenlijk te bidden. Kenmerkend voor de gemeenschap is de oprechte betrokkenheid op elkaar en de diaconale taak binnen en buiten de gemeenschap.

Gebruikmaking van een kerkgebouw is geen doel op zich, maar voor de gemeente wel wenselijk. Een kerkgebouw is theologisch gezien niet heilig, maar wel essentieel om praktisch invulling te geven aan de taken van de gemeente. De Grote Kerk op de Kerkbrink bestaat meer dan 600 jaar. Al generaties lang komen mensen in dit gebouw samen en in deze traditie van ons voorgelicht mogen wij de lofzang gaande houden en worden wekelijks meerdere erediensten gehouden. Daarnaast is het eeuwenlang een plaats van ontmoeting geweest en plek van waaruit de kerk oog heeft voor de noden binnen de samenleving.

Een teruglopend ledenbestand noopt de Protestantse Gemeente Hilversum terug te gaan van zes naar drie geloofsgemeenschappen. Als wijkgemeente maken wij een nieuwe start en bezinnen wij ons op de toekomst.

In dit proces van nieuwe geloofsgemeenschappen heeft onze gemeente een concreet plan voor de komende jaren opgesteld om vanuit de Grote Kerk een betekenisvolle gemeente te zijn. Een dorpskerk waar Hilversummers God en elkaar kunnen ontmoeten!

Op 26 juni 2023 nam de Algemene Kerkenraad het besluit dat de Grote Kerk de thuiskerk wordt van de reformatorisch-confessionele geloofsgemeenschap. Onze wijkgemeente heeft kennismakingen georganiseerd en gesprekken gevoerd met wijkgemeente Diependaal. Voor onze wijkgemeente was het pijnlijk dat geheel onverwachts wijkgemeente Diependaal verzocht om opheffing. Een teleurstelling voor onze gemeenteleden, maar als wijkgemeente gaan wij door om gestalte te geven aan de reformatorisch-confessionele geloofsgemeenschap binnen de Protestantse Gemeente Hilversum, vanuit de Grote Kerk en in samenwerking met de andere twee geloofsgemeenschappen.

Tot onze verbijstering heeft de Algemene Kerkenraad het verleden jaar genomen besluit om de Grote Kerk als thuiskerk te benoemen van de reformatorisch-confessionele gemeente, opnieuw ter discussie gesteld. Vertrouwen van gemeenteleden in de Protestantse Gemeente Hilversum staat onder spanning en is voor sommigen aanleiding om de gang naar de kerk te heroverwegen.

Iedere geloofsgemeenschap ervaart pijn in dit gezamenlijke proces. Wij streven ernaar verdere pijn te voorkomen en spoedig rust te creëren binnen de nieuwe geloofsgemeenschappen zodat er weer aandacht ontstaat voor de eigenlijke taak van het kerk zijn. In dit kader maken wij ons ernstig zorgen indien de Algemene Kerkenraad het besluit van verleden jaar wijzigt en onze reformatorisch-confessionele geloofsgemeenschap dient te verhuizen. Dit zal gepaard gaan met ledenverlies en komt de diaconale en missionaire activiteiten, zoals Kanaal7 en Lighten the Night, en andere initiatieven niet ten goede.

Desalniettemin ontstaan in dit pijnlijke proces ook mooie ontwikkelingen. Gemeenteleden ervaren het belang om als kerk Christus present te stellen en van betekenis te zijn voor de gemeenschap en omgeving. Al enkele jaren zijn gebedsgroepen actief om aanhoudend te bidden voor de toekomst van onze gemeente. Vanuit verlangen om als kerk zichtbaar te zijn, zijn nieuwe activiteiten als Lighten the Night en Kanaal7 opgezet en is dit tot zegen voor ons als reformatorisch-confessionele geloofsgemeenschap en de omgeving.

1.1 CONCLUSIE

Al 600 jaar komen mensen samen in de Grote Kerk op de Kerkbrink. Een nieuwe start als reformatorisch-confessionele geloofsgemeenschap binnen de Protestantse Gemeente Hilversum leidt tot bezinning van de geloofsgemeenschap met betrekking tot haar roeping en de functie van het gebouw en het kerk zijn op de Kerkbrink in Hilversum.

De geloofsgemeenschap Grote Kerk bestaat uit een trouwe en hechte gemeenschap die geworteld en gegrond is in de Bijbel en samenkomt in de Grote Kerk. De kerkelijke traditie en liturgie is een belangrijk onderdeel binnen onze gemeente en bepaalt de inhoud van de zondagse erediensten. Binnen de gemeenschap is verlangen aanwezig om betekenisvol kerk te zijn in en voor de omgeving. Er wordt naar invulling gezocht om, in woord en daad, gehoor te geven aan de opdracht waar het kerkgebouw ons dagelijks aan herinnert; "Predikt het Evangelie".

De geloofsgemeenschap Grote Kerk geeft gehoor aan haar roeping als kerk door vanuit haar missie verschillende diaconale en missionaire activiteiten gericht op haar omgeving uit te voeren. Zoals de kerktoeren wijst naar de hemel, zo wijst de geloofsgemeenschap Grote Kerk op het eeuwige leven waar wij allen naar onderweg zijn. Het als gemeenschap samen dienen, binnen en buiten de kerk, werkt verbindend. Binnen onze gemeente is een sterk verlangen om onszelf te spiegelen aan Gods Woord en samen Christus na te volgen en te eren binnen onze zondagse erediensten en andere kerkelijke activiteiten.

Naar aanleiding van recent buurtonderzoek en gesprekken met onze omgeving en belanghebbenden ontstaan nieuwe plannen en ideeën voor diaconale en missionaire activiteiten om als geloofsgemeenschap Grote Kerk betekenisvol te zijn voor de gemeenteleden en omgeving.

1.2 AANBEVELINGEN

Geïnspireerd door het uitgevoerde onderzoek staat de geloofsgemeenschap Grote Kerk als reformatorisch-confessionele geloofsgemeenschap voor een aantal belangrijke beslissingen. Betekenisvol kerk zijn voor gemeenteleden en de omgeving vraagt een herbezinning van bestaande activiteiten. Nieuwe activiteiten vragen mogelijk meer tijd en meer financiële middelen. In deze beslissingen is Gods leiding essentieel en voortdurend gebed is hierin de basis.

In de komende jaren gaan we aan de slag met de volgende voornemens:

- Huidige activiteiten in de Grote Kerk beoordelen.
- Blijven toerusten van gemeenteleden om het geloof praktisch uit te dragen.
- Missionaire activiteiten op elkaar afstemmen zodat bezoekers van buiten de kerk sneller onderdeel van de gemeenschap worden.
- Intensiveren van samenwerking binnen en buiten de Protestantse Gemeente Hilversum om het evangelie van Jezus Christus present te stellen in Hilversum.
- Inzet van social media en verbeteren website.
- Aanstellen van een missionair werker ter bevordering en samenhang van missionaire activiteiten en het gezicht naar buiten.
- Maandelijks een KinderBijbelClub in de Grote Kerk op zaterdagochtend.
- Jaarlijks een VakantieBijbelClub week in/rond de Grote Kerk.
- Maandelijks een zingevingsdiner voor 20-ers en 30-ers.
- Onderzoek naar mogelijkheden om het gebouw zichtbaarder te maken voor haar omgeving om zo extra inkomsten te generen. (Denk aan een kinderopvang met Christelijke identiteit, huiswerkbegeleiding, etc.)
- Creëren van (huis)werk plekken voor tieners en jongvolwassenen.
- Kerkgebouw dagelijks openstellen.
- Theehuis inzetten als stilte-/gebedsruimte.
- Wekelijkse koffie ochtenden met Versa Welzijn zo mogelijk uitbreiden met andere activiteiten.
- Extra wekelijkse koffiemomenten organiseren voor mensen in de buurt.
- Inspelen op lokale thema's en evenementen. (Bijvoorbeeld door in december 2024 aandacht te schenken aan rouw en verlies wanneer op de Kerkbrink een 'rouwkas' wordt geplaatst.)

2.1 AANLEIDING

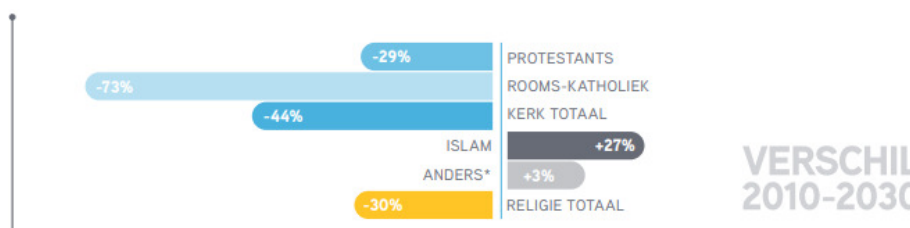
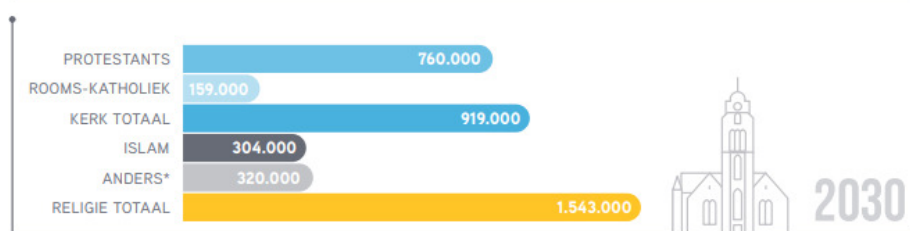
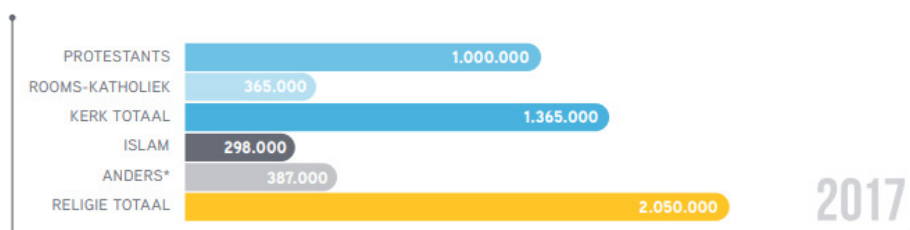
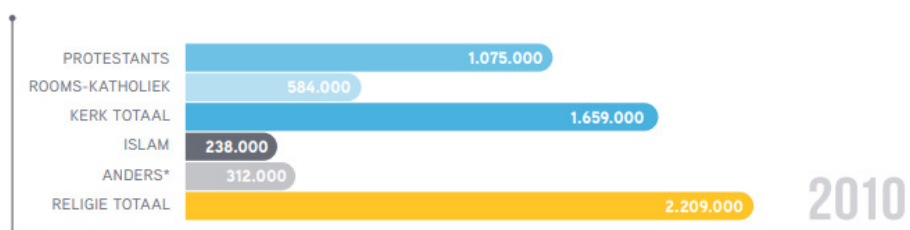
Het kerkbezoek in Nederland loopt al jaren terug, ondanks dat wij als kerk van Jezus Christus de beste boodschap voor onze wereld en de mens hebben. Onderstaande in grafiek gepresenteerde cijfers van makelaarskantoor Colliers¹ tonen een pessimistisch beeld richting 2030. Ook de Protestantse Gemeente Hilversum ziet een daling van het aantal leden en de inkomsten. In de Corona periode lijkt deze tendens te zijn versneld hetgeen de Algemene Kerkenraad noopt tot het nemen van ingrijpende besluiten. Er is gekozen om binnen de Protestantse Gemeente Hilversum te komen tot een vermindering van het aantal geloofsgemeenschappen zodat het geheel eenvoudiger wordt en levensvatbaar is in de komende decennia in Hilversum en omgeving.

Per 1 januari 2024 zijn de zes geloofsgemeenschappen ondergebracht in drie nieuwe geloofsgemeenschappen:

1. Oecumenisch-brede geloofsgemeenschap
2. Reformatorisch-confessionele geloofsgemeenschap
3. Charismatische geloofsgemeenschap

Samenvoeging van geloofsgemeenschappen heeft mogelijke gevolgen voor de bestuursstructuur, cultuur, Fte's en de gebouwen. Het proces waar wij als geloofsgemeenschappen in zitten, heeft geleid tot een bezinning op de missie en visie van onze gemeente welke is uitgewerkt in dit plan voor de komende jaren 2025-2030.

AANTAL KERKBEZOEKEN PER WEEK

2.2 HOOFDVRAAG

Als geloofsgemeenschap Grote Kerk zien wij in de afgelopen jaren het proces van secularisatie ook in Hilversum toenemen. Ook onze eigen gemeente ondervindt hiervan de negatieve gevolgen. Tegelijkertijd zien wij meer dan ooit dat de kerk een belangrijke rol heeft te vervullen in haar omgeving. Zoveel mensen voelen zich eenzaam, ervaren (te) hoge druk of zijn opgebrand, hebben gebroken relaties, of kunnen het financieel niet meer bolwerken. Ook jonge mensen kampen al met psychische druk en wij zien een toenemende behoefte aan oprechte relaties, zingeving en spiritualiteit.

De veranderde omgeving vraagt van ons als gemeente een bezinning op de rol van de kerk en toekomst van onze gemeente in het centrum van Hilversum. Voor deze bezinning hebben wij de volgende hoofdvraag geformuleerd:

Hoe willen wij als reformatorisch-confessionele geloofsgemeenschap Grote Kerk, in lijn met onze missie, invulling geven aan het betekenisvol kerk zijn voor de gemeenteleden en omgeving vanuit de dorpskerk op de Kerkbrink van Hilversum? En hoe kunnen we dat bereiken?

3.1 MISSIO DEI

Als vertrekpunt voor het beantwoorden van onze hoofdvraag richten wij ons tot God. Hij heeft een missie voor de door Hem geschapen wereld. In de Bijbel openbaart God ten dele wie Hij is en toont Hij zijn heilsplan met deze wereld. God zorgt zélf voor de uitvoering van zijn heilsplan, hoewel Hij mensen inschakelt en gebruikt. De Zoon is door de Vader gezonden en door de Geest toegerust om het heilsplan door zijn lijden en sterven, opstanding en hemelvaart van een eeuwig fundament te voorzien.

God riep zijn volk uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht om een koninklijk priesterschap te zijn in de wereld, om Gods verlossende werken te verkondigen (1 Petr. 2:9)².

De identiteit van de kerk wordt principieel bepaald door haar plaats in de missie van God. Het bestaan van de kerk is geen doel op zich, maar maakt deel uit van de uitwerking van Gods missionaire bedoeling.

De Bijbel is ontstaan in een missionaire context. Dat blijkt duidelijk in het nieuwe testament dat een functie heeft gehad in het missionair handelen van de jonge kerk. De evangeliën zijn geschreven 'om de betekenis van het goede nieuws over Jezus van Nazareth, en dan in het bijzonder zijn dood en zijn opstanding, uit te leggen'³.

Als kerk van Jezus Christus, de levende stenen van God, willen wij ons dienstbaar opstellen om mee te werken in Gods missie.

3.2 ONZE MISSIE

Voor ons betekent de reformatorisch-confessionele identiteit het volgende⁴: In de verkondiging staan Jezus Christus en Zijn verlossende werk centraal. Ons geloof is gebaseerd op feiten, zoals die in de Bijbel verwoord staan. Wij horen en ervaren dat God handelt, naar ons toekomt en aan ons Zijn beloften schenkt.

Wij vinden het van groot belang dat vanuit de basis zoals die hiervoor is aangegeven, wij en ook de Protestantse Gemeente Hilversum als geheel gericht investeren in en blijvend invulling geven aan de roeping die gericht is op de mensen om ons heen. Dat uit zich in de missionaire opdracht om getuige te zijn van het Evangelie van Jezus Christus en de diaconale opdracht om om te zien naar de mens in nood.

Het kerkzegel van onze gemeente toont onze opdracht om te planten en te begieten. Deze opdracht hebben we ook opgenomen in ons logo. God zelf is het uiteindelijk die de wasdom zal geven (1 Korinthe 3:6-7).

3.3 MISSIONAIRE OPDRACHT

Als kerk hebben wij een missie⁵:

We zijn de vertegenwoordigers van Jezus Christus op deze aarde. Waar Hij op aarde kwam om mensen het leven te geven in al zijn volheid (Johannes 10), mogen wij dit werk met zijn hulp voorzetten. We mogen leven brengen in de wereld. Toen Hij naar de hemel opsteeg gaf Hij een concrete opdracht mee (Mattheüs 28 vers 18-20). Wat Hij ons leerde over het leven mogen we doorgeven. Daar hoort evangelisatie (anderen helpen om Jezus te leren kennen) bij, maar het omvat veel meer. Het gaat ook over het herstel van relaties: tussen God en mensen, tussen mensen onderling en tussen mensen en de schepping. In alles mogen we Jezus' missie dus uitleven: persoonlijk én gezamenlijk met onze geloofsgemeenschap. Want als we invulling willen geven aan Jezus' opdracht hebben we elkaar echt nodig.

We besteden aandacht aan die missie:

Omdat we beseffen dat we deze opdracht hebben, besteden we als gemeente ook bewust aandacht aan onze missie. We kunnen namelijk gemakkelijk afgeleid worden door praktische, urgente zaken. Hoewel die ook belangrijk zijn, helpt het om die zaken altijd vanuit de missie te bekijken. We maken tijd vrij om na te denken over onze rol als geloofsgemeenschap in deze wereld. Wat heeft God aan onze reformatorisch-confessionele wijkgemeente toevertrouwd en hoe kunnen we dat inzetten om leven te brengen in de wereld? Kunnen we iets van onze overvloed delen met anderen door concrete acties rondom de kerk/op de Kerkbrink?

Iedereen doet mee:

Onze gemeenteleden zijn allen betrokken bij onze gezamenlijke missie. Iedereen doet mee. Meedoen aan de missie is dus niet voorbehouden aan de voorganger, diaconie, jeugdleiders of enthousiaste leden van de taakgroep Missionair. Als missionaire gemeente zijn we erop gericht om elkaar te helpen om een bijdrage te leveren aan onze missie. Daarin houden we rekening met de (on)mogelijkheden die eenieder heeft. Want zoals Paulus het ook zegt: we zijn één lichaam en hebben dus allemaal een rol die ertoe doet, hoe groot of klein deze ook is (1 Korinthe 12). Soms is het dus zo eenvoudig als het uitnodigen van een kennis voor een kerkdienst of het bidden voor een vriend. Soms kost het wat meer moeite. Maar doordat we het samen doen, komen we verder en kunnen we op een betekenisvolle manier invulling geven aan Jezus' missie.

Oftewel: missionair gemeente-zijn is een proces van groeien. We leren gezamenlijk invulling te geven aan de opdracht van Jezus.

Nooit af:

Net zoals een bos, is de kerk nooit af. Ze is altijd in ontwikkeling; bewegend, veranderend. Afstervend en vernieuwend. En net zoals een boom, leeft de kerk geworteld én in verbinding. Stevig geworteld in de vruchtbare grond van Christus, de Bijbel en de gelovige traditie. Verbonden met huidige tijden en culturen⁶.

Missionair zijn is evangeliserend zijn. Volgens Tim Keller⁷ is de cultuur veranderd, voor de zending meer inventiviteit en inzet nodig en is elke christen een zendeling. Leden van een missionaire kerk kunnen het evangelie contextualiseren en op een respectvolle en liefdevolle manier de basisgedachten van de hen omringende cultuur uitdagen. De missionaire kerk heeft zes kenmerken:

1. De kerk gaat de strijd aan met de afgoden uit de samenleving.
2. De kerk contextualiseert vakkundig en gebruikt gewone, niet-kerkelijke taal.
3. De kerk rust mensen toe om op elk gebied van hun leven zendeling te zijn.
4. De kerk vormt een tegencultuur gericht op het algemeen welzijn.
5. De kerk zelf is gecontextualiseerd en verwacht dat niet-gelovigen, geïnteresseerden en zoekers in vrijwel alle aspecten van het gemeentelven meedoen.
6. De kerk moet een eenheid zijn.

3.4 DIACONALE OPDRACHT - DIENEN, DELEN EN DOEN

We zijn geroepen om het Evangelie te leven in ons dienen, delen en doen. Deze drie woorden horen bij elke christen en kunnen niet worden uitbesteed aan een aantal specialisten in de gemeente⁸.

Dienen:

Jezus zegt van zichzelf dat Hij is gekomen om te dienen. Ook wij moeten hierom bekend staan. Dienen betekent dat je het beste in de ander naar boven haalt door het geven van je tijd, aandacht, hulp en middelen. In onze omgang met elkaar en anderen zal dienen hét onderscheidende kenmerk zijn.

Delen:

Het evangelie maakt van ons gulle mensen. Dat zie je duidelijk bij de gemeente in Handelingen (Hand. 2:43-47). Delen hoorde daar helemaal bij het gemeentelieven. Het viel zo op dat de gemeente zelfs in een goed blaadje stond bij de rest van het volk. Ook wij delen ons geld, onze tijd, onze energie en aandacht. Zo hebben we onze naaste lief als onszelf.

Doen:

'Als je van mij houdt, doe je wat Ik heb gedaan', zegt Jezus. Geloven wordt zo heel praktisch. Niet voor niets wordt het diaconaat ook wel de handen en voeten van de kerk genoemd. De kerk is op haar mooist wanneer ze liefde, genade en herstel van gebrokenheid in de praktijk brengt. Als kerk willen we graag vertellen over Gods liefde en we willen anderen die liefde laten ervaren door onze woorden in praktijk te brengen. Diaconaat is dus een prachtige manier om te doen wat je gelooft. Zo maken we Gods koninkrijk met woord en daad concreet.

4.1 BETEKENISVOL KERK ZIJN

Ons Nederlandse woord 'kerk' is afgeleid van het Griekse woord 'Kuriakè' dat de betekenis 'van de Here' heeft. Dit woord geeft kernachtig weer wat een kerk is. Een groep van gelovige mensen die in de Here Jezus geloven en Hem willen toebehoren⁹.

Een kerk is een gemeenschap van mensen die samen in verbinding staan met God en met elkaar en daar uiting aan geven door samen God te eren in gebed en in liederen, de Bijbel te onderzoeken om zodoende God beter te leren kennen, voor elkaar te zorgen en uit te reiken naar de samenleving door in woord en daad te laten zien dat er een Verlosser is die Zijn armen uitspreidt en mensen wil welkom heten in zijn gemeente. Als alle activiteiten die we beleggen aan deze kenmerken gespiegeld worden, dan zijn we bezig is om écht kerk te zijn.

Betekenisvol kerk zijn kan alleen in afhankelijkheid van God. Om in de ogen van buitenstaanders betekenisvol te zijn, dienen wij als gemeente zichtbaar te zijn en verbinding te zoeken met de mensen in onze omgeving. Als kerk hebben wij een boodschap (evangelie) gericht op alle mensen. De blijde boodschap van hoop is voor ieder mens, maar afhankelijk van maatschappelijke thema's en persoonlijke situatie kan de boodschap verschillen per doelgroep. Zo kan de boodschap aan een verslaafde een boodschap van bevrijding zijn en voor een eenzame de boodschap dat je gekend bent, God van mensen houdt en Jezus altijd dichtbij is. Het evangelie heeft een antwoord op de hoop, de vrees en de afgoden van elke cultuur en ieder mens. Daarom is contextualisatie zo hard nodig volgens Tim Keller⁷.

4.2 DORPSKERK OP DE KERKBRINK

De Grote Kerk is midden in het centrum van Hilversum gevestigd op de Kerkbrink. Naast bewoners in het centrum van Hilversum trekt de Kerkbrink dagelijks veel bezoekers vanuit heel Hilversum en nabije omgeving. Als geloofsgemeenschap Grote Kerk zetten wij het prachtige monumentale gebouw in als waardevolle ontmoetingsplaats voor mensen onderling en met God.

Vanuit het kerkgebouw aan de Kerkbrink is de reformatorisch-confessionele geloofsgemeenschap zichtbaar en betekenisvol voor de omgeving. Dit tekent de rol die de kerk vanouds in het dorp heeft, de dorpskerk als middelpunt van de samenleving¹⁶. Het gebouw wordt dagelijks geopend voor bezoekers als plaats voor ontmoeting en bezinning. Met de nieuw in te richten Kerkbrink is het gewenst dat het gebouw een open uitstraling krijgt, zodat voorbijgangers ervaren dat zij welkom in de kerk zijn. Wanneer er dagelijks activiteit is en vrijwilligers gericht zijn op mensen buiten de kerk, zal er voor bezoekers een lage drempel zijn om een 'kijkje' te nemen in het gebouw.

Onze wens is dat de Grote Kerk onder Hilversummers bekend staat als belangrijke plek voor de gemeenschap waar men elkaar kan ontmoeten, evenementen gehouden worden, een luisterend oor wordt geboden en men in contact met God kan komen.

In de Grote Kerk vinden al uiteenlopende activiteiten plaats voor alle leeftijden en doelgroepen:

- Erediensten en gebedsmomenten
- Diaconale activiteiten
- Kinder- en jeugdwerk
- Missionaire activiteiten
- Muzikale activiteiten
- Evenementen

Voor het verbeteren van de zichtbaarheid als dorpskerk en het actief participeren in de samenleving willen wij optrekken met andere geloofsgemeenschappen. Ook is het wenselijk om een missionair werker aan te stellen. Er is nu 0,8 FTE voor beschikbaar. Deze persoon bevordert de samenwerking met de Gemeente Hilversum, lokale ondernemers en welzijnsorganisaties en andere (regionale) kerken. De missionair werker coördineert missionaire (diaconale) projecten en stimuleert de kerkelijke gemeente om het christen-zijn actief handen en voeten te geven gericht op de medemens.

4.3 HUIDIGE ACTIVITEITEN GROTE KERK

De geloofsgemeenschap Grote Kerk telt momenteel 427 leden waaronder veel gezinnen en jonge mensen. Het aantal leden in de leeftijd van 20-50 jaar is groter dan de groep 50-70 jaar.

Leeftijd	Aantal
0-12	32
13-20	27
21-30	57
31-40	34
41-50	37
51-60	61
61-70	61
71+	118

Woonplaats	Aantal
Hilversum	350
Baarn	5
Bussum	10
Kortenhoef	15
Laren/Huizen	4
Loosdrecht	32
Overig	11

Iedere zondag zijn er twee 'traditionele' erediensten en maandelijks is er tussen de middag een derde Kanaal7 dienst. De zondagse diensten worden bezocht door meerdere jonge gezinnen, waarvoor tijdens de ochtenddienst in twee groepen zondagsschool gehouden wordt. Ook zijn er activiteiten voor tieners en jongeren en hebben wij regelmatig nieuwe belijdeniscatechisanten en in het voorjaar een dienst waarin nieuwe lidmaten belijdenis van hun geloof afleggen. Een groot deel van onze leden woont buiten het centrum van Hilversum, maar voelt zich sterk verbonden met de Grote Kerk en het centrum.

Onderlinge verbondenheid en omzien naar elkaar kenmerken de wijkgemeente Grote Kerk. Het pastoraal bezoekwerk dat wordt gedaan door de predikanten, ouderlingen en pastoraal werkers is daarbij essentieel.

Binnen de geloofsgemeenschap Grote Kerk vinden verschillende jaarlijkse activiteiten plaats, naast verhuur van het gebouw aan externe partijen. De meeste gemeenteleden zetten zich als vrijwilliger in voor verschillende van deze activiteiten. Hoewel op dit moment taken nog steeds ingevuld worden, zal met een krimpend ledenbestand kritisch gekeken worden naar de haalbaarheid van huidige activiteiten in relatie tot de nieuwe initiatieven die opgepakt zullen worden om betekenisvol kerk te kunnen zijn in het centrum van Hilversum.

Activiteiten Grote Kerk		
Samen aan tafel	Lighten the Night	Bijbelkring groepen
Koffiedrinken met de burens	Kanaal7	Vrouwenvereniging Ruth
Seniorenmiddag	Kinderbijbelkeet	Mannenvereniging Boaz
Catechese 12-17	Edoza	Lees/literatuurkring
Chriwoda	Jong tot oud dienst	Wandelgroep
EO Jongerendag	Erediensten	Streamteam
Bible Journaling	Themadienst	Klusteam
Alpha cursus	Zondagsschool	Zendingscommissie
Beta cursus	Gebedskring	Activiteiten voor gemeenteleden: • Kinderbingo • Gemeente barbecue • Workshopavond • Preekbespreking • Gemeente maaltijd start/einde seizoen

4.4 SAMENWERKING

De geloofsgemeenschap Grote Kerk werkt al vele jaren samen met verschillende netwerkpartners. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

Gemeente Hilversum

Met de Gemeente Hilversum zijn korte lijnen voor de onderhoud van het monumentale gebouw en verschillende evenementen die al dan niet gezamenlijk worden georganiseerd. Een voorbeeld hiervan is de herdenking die in 2021 is georganiseerd van de brand die 50 jaar geleden in het kerkgebouw woedde.

Stichting De Hof

Aan de Oude Torenstraat tegenover de Grote Kerk ligt de oudste begraafplaats van Hilversum "Gedenkt te sterven".

Versa Welzijn

Iedere woensdagmorgen is er van 10:00 tot 11:30 uur in samenwerking met Versa Welzijn koffiedrinken voor buurtbewoners in de kerk.

Regionale kerken

Gedurende het jaar zijn er verschillende initiatieven die in samenwerking met andere kerken worden uitgevoerd. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Interkerkelijke evenementen voor tieners en jongeren
- Gezamenlijk naar EO Jongerendag
- Vespers in de week voor Pasen
- Hilversum 600 jaar
- Week van gebed
- Vrijwilligerswerk in buurtkeukens en inloophuis Wording
- Lighten the Night in samenwerking met Vitamine G
- Alpha cursus in samenwerking met Vitamine G
- Bible journaling samen met Vitamine G
- Samenop-Vakantieweek binnen Protestantse Gemeente Hilversum

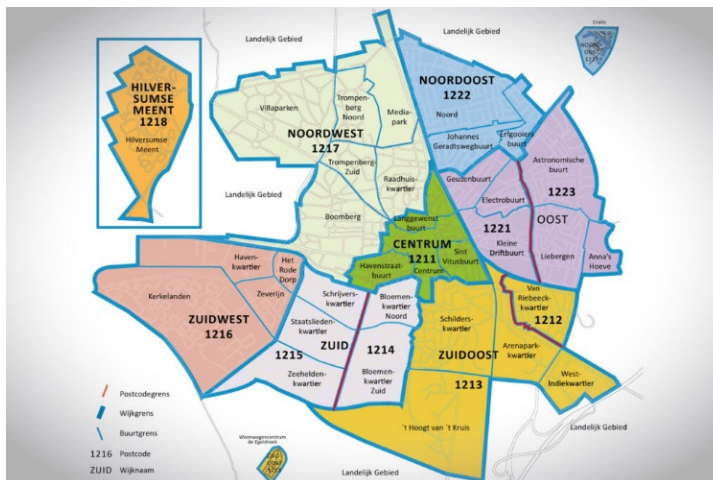
Voor het inzetten van de Grote Kerk als dorpskerk van Hilversum zal de samenwerking met regionale netwerkpartners en andere kerken in de komende jaren worden uitgebreid.

5.1 BUURTONDERZOEK CENTRUM VAN HILVERSUM

De Grote Kerk is gevestigd aan de Kerkbrink midden in het centrum van Hilversum.

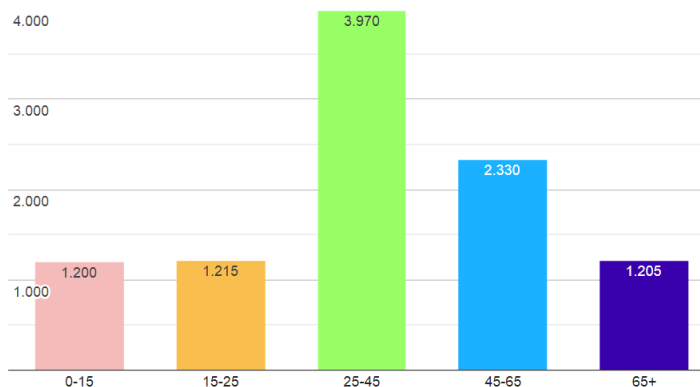
Wij streven ernaar om goed bekend te staan in Hilversum en betekenisvolle kerk te zijn. Betekenisvol voor de bewoners in de omgeving, maar ook voor de vele bezoekers die het centrum van Hilversum trekt door winkels, horeca, evenementen, museum en in de nabije toekomst de bibliotheek. Gemeente Hilversum is voornemens om de Kerkbrink in het komende jaar te vernieuwen en dat geeft de kerk kansen om meer zichtbaar te worden. Uitgangspunt is dat de Kerkbrink een plezierige plek wordt waar een ieder graag verblijft¹⁰.

Het centrum van Hilversum kenmerkt zich door opvallend veel éénpersoonshuishoudens (56%) en meer hoogopgeleiden (59%). Een analyse van de wijk centrum geeft inzicht in de bewoners binnen deze wijk en is helpend voor de wijkgemeente Grote Kerk om te bepalen aan welke doelgroep(en) het evangelie zichtbaar gemaakt kan worden¹¹.

Bewoners in het centrum van Hilversum:

- De wijk Centrum telt 9.920 inwoners verdeeld over 4.700 woningen.
- Verdeeld over de wijk wonen er meer dan 70 nationaliteiten.
- Het aantal inwoners met een migratieachtergrond is met 16% iets hoger dan het Hilversums gemiddelde van 12%.
- Er wonen voornamelijk jonge gezinnen en alleenstaanden van middelbare leeftijd.
- Het aantal 65-plussers ligt lager dan in de rest van Hilversum.
- Per buurt is het inkomen zeer verschillend.
- In de wijk Centrum is meer dynamiek dan in andere Hilversumse woonwijken.
- Het aantal verhuisbewegingen is met 11% beduidend hoger dan het Hilversums gemiddelde van 8%.

Bevolking, leeftijdsgroepen: aantal inwoners op 1 januari 2023 per leeftijdsgroep.

Woningen:

- In de wijk Centrum bestaat 67% van de woningen uit appartementen.
- De verhouding tussen koop- en huurwoningen is gelijk en daarmee gemiddeld.
- De WOZ-waarde van de woningen is lager dan gemiddeld in Hilversum.
- Het oppervlak openbare ruimte en groen is met 65 m² per woning kleiner dan het Hilversums gemiddelde van 133 m² per woning.
- De wijk heeft opvallend veel eenpersoonshuishoudens (56% t.o.v. 42%).

5.2 LOCALE INITIATIEVEN BELANGHEBBENDEN

De geloofsgemeenschap Grote Kerk werkt op het gebied van welzijn samen met verschillende partijen in het centrum van Hilversum. De geloofsgemeenschap Grote Kerk gemeente streeft ernaar hierin een netwerkpartner worden.

Leger des Heils¹²

Het centrum heeft geen buurthuis voor bewoners. Wel is er een buurthuiskamer in het gebouw van Het Leger des Heils aan de Bussumerstraat 27 in Hilversum.

Daarnaast heeft het Leger des Heils een goed gesorteerde tweedehands kledingwinkel. Ook zijn er zondagse samenkomsten en verschillende geloofsgespreksgroepen en muziekgroepen.

Versa Welzijn

Versa Welzijn is als welzijnsorganisatie actief in het centrum van Hilversum. Op woensdagochtenden maakt Versa Welzijn gebruik van de Grote Kerk en kunnen burens van 10:00 uur tot 11:30 uur koffie-drinken met elkaar in zaal 3.

Het jaarplan van Versa Welzijn¹³ uit 2020 ter verkrijging van Gemeentelijke subsidie vermeldt een aantal initiatieven voor het centrum van Hilversum die Versa Welzijn wenst in te vullen.

- In het centrum van Hilversum is behoefte aan ontmoeten. De sociale cohesie kan sterk verbeterd worden door het realiseren van meerdere ontmoetingsplekken.
- Meer gebruik van peuter-, kinder- en jongerenwerk o.a. door spreekuur in fietsdepot.
- Beter aanbod voor jongeren door samenwerking met de Vorstin.
- Meer spel- en sportactiviteiten voor de jeugd.

Inloophuis Wording

In 1997 is in het centrum van Hilversum het inloophuis Wording opgericht voor dak- en thuislozen¹⁴. Verschillende Hilversumse kerken ondersteunen dit initiatief waarbij dak- en thuislozen en mensen die kampen met een verslaving terecht kunnen voor gratis koffie, een broodje en wekelijks een warme maaltijd.

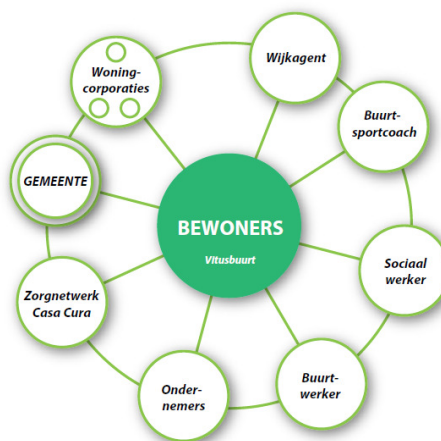
Vrijwilligers bieden een luisterend oor en verwijzen zo mogelijk door naar professionele hulpverlening. Het inloophuis is geen evangelisatie instituut, maar medewerkers wordt wel gevraagd om de christelijke identiteit uit te stralen aan de bezoekers. Verschillende leden van de geloofsgemeenschap Grote Kerk zijn als vrijwilliger actief voor inloophuis Wording.

Armoede initiatief Gemeente Hilversum¹⁵

Uit recente cijfers van de GGD en het RIVM blijkt dat 1 op de 8 inwoners van Hilversum zich ernstig eenzaam voelt. In Hilversum voelt bijna de helft van de mensen zich wel eens eenzaam en maar liefst 13,4% van de inwoners voelt zich sterk eenzaam. Dat is een ongemakkelijke waarheid, waar de gemeente Hilversum en de gemeenschap zich samen voor wil inzetten.

Eenzaamheid gaat verder dan een gebrek aan contact: het raakt het gevoel van verbondenheid en heeft aanzienlijke gevolgen voor het fysieke en mentale welzijn. Als samenleving zijn we samen verantwoordelijk voor het aanpakken van de ingewikkelde problematiek van eenzaamheid.

Netwerken Centrum

Er is eenzaamheid binnen alle leeftijden, inkomens en culturele achtergronden. Eenzaamheid kan in verschillende soorten worden ingedeeld:

<u>Sociale eenzaamheid</u>	: ontbreken van contacten met mensen waarmee je bepaalde gemeenschappelijke kenmerken deelt.
<u>Emotionele eenzaamheid</u>	: iemand mist een hechte intieme band met een ander (meestal de levenspartner)
<u>Existentiële eenzaamheid</u>	: hangt samen met betekenis- en zingevingsvragen.

Eenzaamheid in het centrum van Hilversum blijkt hoger te zijn dan in de andere wijken. Mogelijk houdt dit verband met de vele éénpersoonshuishoudens in het centrum. Ten opzichte van de regio en het landelijk gemiddelde is de eenzaamheid in het centrum, ook onder jongeren, veel hoger.

Tabel 4: Eenzaamheid in Hilversum naar wijken – (18 jaar en ouder)

WIJKEN	EENZAAMHEID	ERNSTIGE EENZAAMHEID
Centrum	52,4%	13%
Hilversumse Meent	44,8%	9,2%
Landelijk Gebied	40,7%	7,5%
Noordoost	51%	13%
Noordwest	41,8%	7,8%
Oost	49,1%	12%
Zuid	46,3%	10,2%
Zuidoost	46,5%	10,5%
Zuidwest	48,3%	10,8%

Bron: buurtatlas.vzinfo.nl. Cijfers afkomstig van SMAP-data RIVM i.s.m. GGD'en; gebaseerd op de Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020. Onderzoek uitgevoerd door de GGD'en, CBS en RIVM.

De Gemeente Hilversum heeft een Uitvoeringsagenda Eenzaamheid opgesteld met acties die zij gaat ondernemen in de periode 2024-2030. Samenvattend constateert de Gemeente Hilversum de volgende uitdagingen:

- In Hilversum voelt bijna de helft van de mensen zich eenzaam en een op de acht voelt zich zelfs ernstig eenzaam. Het Hilversumse percentage is hoger dan het regionale en landelijke gemiddelde;
- Er is een hoger percentage eenzaamheid onder Hilversumse middelbare scholieren in vergelijking met de Regio en het landelijk beeld;
- Jongeren in de regio in de leeftijd van 16-25 jaar (63,6%) voelen zich vaker eenzaam dan 65-plussers in de regio (48,2%);
- In Hilversum vinden al veel initiatieven plaats om eenzaamheid te bestrijden. De eenzaamheidscijfers zijn echter onverminderd hoog, dus verdere aanpak is noodzakelijk.

Als kerk dienen wij gericht te zijn op onze medemens en kunnen wij, in aanvulling op initiatieven van de Gemeente Hilversum, ons inzetten om mensen met elkaar in verbinding te brengen, antwoord te geven op zingevingsvragen en Jezus present te stellen.

6.1 ONZE PLANNEN

Sinds een aantal jaren groeit het verlangen binnen de geloofsgemeenschap Grote Kerk om nieuwe initiatieven te ontplooiën met als doel de kerk binnen Hilversum zichtbaar te maken en samen een betekenisvolle kerk voor de omgeving te zijn.

Als reformatorisch-confessionele geloofsgemeenschap willen wij met oog voor onze kerkelijk traditie en liturgie, verbinding maken met onze omgeving. Er zijn verschillende gebedsgroepen in de gemeente ontstaan in vervolg op een gemeente avond in 2021 onder leiding van ds. René van Loon met als thema "Lente in de kerk"¹⁶. Na een periode van gebed zijn verschillende nieuwe missionaire activiteiten ontstaan zoals Kanaal7. Deze activiteit en Lighten the Night trekt maandelijks tientallen bezoekers, waaronder ook mensen van buiten de geloofsgemeenschap Grote Kerk.

6.2 VERBINDEN BESTAANDE EN NIEUWE ACTIVITEITEN

Veel gemeenteleden van de geloofsgemeenschap Grote Kerk zetten zich als vrijwilliger in voor verschillende activiteiten. Focus op meer samenhang tussen de activiteiten zal resulteren in meer bezoekers in de dorpskerk. Daarnaast worden de gemeenteleden in de prediking, mannen- en vrouwenverenigingen en kringen gestimuleerd om buiten de kerkmuren te getuigen en mensen uit te nodigen voor activiteiten in de dorpskerk. Zo worden bijvoorbeeld Alpha¹⁸ cursisten en bezoekers van Lighten the Night gewezen op de maandelijkse Kanaal7 dienst en vanuit Kanaal7 liggen mogelijkheden om bezoekers te verwijzen naar de huiskringen, de wekelijkse erediensten en andere kerkelijke activiteiten.

6.3 DIACONALE PROJECTEN

Helaas zijn er binnen de gemeente Hilversum inwoners die niet kunnen meekomen in de samenleving. Dit zijn bijvoorbeeld dak- en thuislozen, verslaafde mensen, mensen die financieel te weinig hebben of mensen die wegens (psychische) ziekte of een handicap afhankelijk zijn van anderen. Aan de roeping om als kerk kwetsbare mensen te helpen, wordt middels de diaconie invulling gegeven. Wekelijks wordt in de erediensten gecollecteerd voor de diaconie. Naast het financieel bijdragen zijn er verschillende gemeenteleden die zich inzetten voor de buurtkeukens en inloophuis Wording.

In het centrum van Hilversum zijn er meerdere organisaties die mensen in deze kwetsbare doelgroep ondersteunen. De Oudkatholieke kerk op het Melkpad en het Leger des Heils voorzien in praktische hulp. Daarnaast heeft Hilversum een voedselbank¹⁹ met twee uitgiftepunten op de Oosterengweg in Hilversum Noord en vanuit de Emmauskerk in Kerkelanden.

Aangezien meerdere organisaties vanuit het centrum in Hilversum aandacht schenken aan kwetsbare mensen uit deze doelgroep, wil de geloofsgemeenschap Grote Kerk de focus leggen op doelgroepen waar momenteel minder aandacht voor is.

Wij richten ons dan op bewoners in het centrum en dagelijkse bezoekers van de Kerkbrink. Bij toekomstige herinrichting van het gebouw, overwegen wij graag de mogelijkheid voor de inrichting van een diaconaal centrum in de Grote Kerk dat ruimte geeft aan bijvoorbeeld de volgende activiteiten:

- Voedsel uitgifte
- Kleding uitgifte
- Inloophuis
- Christelijke boekwinkel Bijbel In
- Huiskamer voor de buurt
- Bijbelcafé

6.4 INSPELEN OP EENZAAMHEID

Aangezien veel bewoners in het centrum van Hilversum een ernstige vorm van eenzaamheid ervaren, wil de geloofsgemeenschap Grote Kerk hier aandacht aan geven in de komende jaren. Psalm 139 verwoordt dat ieder mens door God geschapen en gekend is. De dorpskerk wil een ontmoetingsplaats voor mensen zijn en binnen de dorpskerk mogen mensen hun talenten inzetten en zich aansluiten bij verschillende groepen.

In het centrum van Hilversum wonen gemiddeld genomen veel mensen van middelbare leeftijd in een éénpersoonshuishouden. Naast sociale en emotionele eenzaamheid is ook sprake van existentiële eenzaamheid op het gebied van zingevingsvragen. Juist op het vlak van zingeving ligt een belangrijke rol voor de kerk. Vanuit de geloofsgemeenschap Grote Kerk kan een project opgestart worden om maaltijden te organiseren en mensen binnen dezelfde doelgroep samen te laten eten. Deze maaltijden kunnen in het teken staan van bijvoorbeeld maatschappelijke thema's waarbij invulling wordt gegeven aan zingeving. Maandelijks kan bijvoorbeeld een maaltijd voor 20-30 jarigen en een maaltijd voor 30-45 jarigen worden georganiseerd. De meeste mensen uit deze doelgroep hebben gewoon een baan en inkomen, waardoor voor de maaltijd een financiële bijdrage kan worden gevraagd.

Vanuit deze maaltijden kunnen mensen vervolgens worden uitgenodigd voor andere kerkelijke activiteiten, de Alpha cursus of kan er specifiek voor deze groep iets nieuws worden opgezet.

Voor (oudere) bewoners uit de buurt wordt wekelijks op woensdagochtend koffie geschonken in zaal 3 door Versa Welzijn. Een missionaire vrijwilliger vanuit de geloofsgemeenschap Grote Kerk kan hierbij aanhaken en trachten een koppeling te maken met andere kerkelijke activiteiten.

6.5 BEZINNING

Veel mensen zijn op zoek naar zingeving en in een drukke maatschappij waarin veel van mensen wordt gevraagd, hunkeren mensen soms naar een moment van rust en bezinning. Het missionaire project Lighten the Night toont aan dat bezoekers de open kerk met een moment van rust enorm waarderen. Om hier verdere invulling aan te geven, is een gebeds- of bezinningsruimte in de Grote Kerk passend om mensen te betrekken bij de Grote Kerk.

Het oude theehuis naast de Grote Kerk kan met een transformatie uitermate geschikt zijn om te fungeren als stilteruimte. Deze ruimte kan dagelijks op vaste tijden open zijn en tevens kan de maandelijkse gebedsgroep van de geloofsgemeenschap Grote Kerk hierin haar bidstonden houden. Ook kan de ruimte in avonden mogelijk gebruikt worden voor bijbelstudies of meditatie.

Gericht op de actuele problematiek en onderwerpen die veel mensen bezig houden, is de dorpskerk uitermate geschikt voor lezingen en cursussen over bepaalde thema's. Hierbij valt te denken aan:

- Klimaat en duurzaamheid. Hoe gaan wij om met Gods schepping?
- (Pré)marriage course
- Opvoeden van kinderen/pubers
- Rouwverwerking
- Dementie
- Omgaan met andere culturen
- Vespers Advent en Kerst

In december 2024 komt de kas Rouwen en Vieren²⁰ enkele dagen naar de Kerkbrink in Hilversum. Mensen kunnen in de kas een kaarsje branden, iets opschrijven in een gastenboek of een lint beschrijven en ophangen. Dit betreft geen kerkelijk initiatief, maar als geloofsgemeenschap Grote Kerk kunnen wij in deze periode verbinding zoeken en aansluiten op dit initiatief door ook de kerk open te stellen voor bijvoorbeeld een pastoraal gesprek. In 2023 is dat in Utrecht ook gedaan en het is daar als bemoedigend, troostend en betekenisvol ervaren.

6.6 KINDER- EN JEUGDWERK

Een groot aantal tieners in Hilversum ervaart eenzaamheid. Versa Welzijn heeft in haar programma geopperd om kinderen/jongeren op de Kerkbrink samen te brengen met ouderen voor leuke gezamenlijke (gezins)activiteiten. Kinderwerk is voor kerken een doeltreffende manier om in contact met jonge gezinnen en nieuwe mensen van buiten de kerk te komen en zo het evangelie te delen.

In de afgelopen jaren hebben vrijwilligers vanuit de geloofsgemeenschap Grote Kerk twee keer per jaar een 'kinderbijbelkeet' activiteit georganiseerd in Kerkelanden. Kinderen in de basisschoolleeftijd kwamen in een schoolvakantie in een gymzaal bijeen voor een gezellige ochtend. Aan de hand van een thema wordt de kinderen een Bijbelverhaal verteld, leren zij een Bijbeltekst uit het hoofd en worden christelijke kinderliederen gezongen. Vervolgens zijn er allerlei sport- en spelactiviteiten waarna ouders hun kinderen weer ophalen. Gemiddeld komen er 50 kinderen uit de wijk op deze ochtend af, waarvan een groot deel niet gewend is naar de kerk te gaan. Hoewel deze ochtenden erg waardevol zijn, slagen wij er niet in om de kinderen met hun ouders uit te nodigen in de Grote Kerk. Om de drempel hiertoe te verlagen, willen wij de 'kinderbijbelkeet' in de komende jaren anders invullen.

Binnen de kerk is er eens per twee weken op maandagavond Brinkertjes, een knutselclub van de Grote Kerk voor kinderen in de basisschoolleeftijd. Op deze maandagavonden komen kinderen uit de eigen gemeente en worden er ook vriendjes van buiten de gemeente meegenomen. Het knutselen met kinderen is een goede activiteit om kinderen al iets van het evangelie te kunnen meegeven.

Om vanuit missionair oogpunt meer aandacht voor de buurt te hebben, wil de geloofsgemeenschap Grote Kerk maandelijks een KinderBijbelClub op zaterdagochtend organiseren. Ouders van kinderen kunnen hierdoor rustig in het centrum de winkels bezoeken en later de kinderen in de kerk weer ophalen. Op deze wijze ontstaan gesprekken met ouders en wordt de drempel van de kerk verlaagd om hen ook uit te nodigen voor andere activiteiten als een Kanaal7 dienst of Alpha cursus.

Indien de KinderBijbelClub op de maandelijkse zaterdagmorgen aanslaat, wil de geloofsgemeenschap Grote Kerk jaarlijks in de Zomervakantie een VakantieBijbelClub week organiseren. Een week lang worden dan gratis activiteiten voor kinderen en tieners georganiseerd. Naast de kinderen uit de eigen gemeente is deze activiteit juist missionair gericht om kinderen en hun ouders uit de omgeving te bereiken.

6.7 GROTE KERK GEMEENTE VANUIT DE DORPSKERK

De Grote Kerk aan de Kerkbrink is al jarenlang de thuiskerk van de geloofsgemeenschap Grote Kerk. De Grote Kerk is voor de reformatorisch-confessionele geloofsgemeenschap ideaal gesitueerd om betekenisvolle kerk in het centrum van Hilversum te zijn en God zichtbaar te maken.

De huidige gemeenteleden voelen zich thuis en verbonden met het kerkgebouw. Veel gemeenteleden en hun voorouders komen al jarenlang in het kerkgebouw en men voelt de pijn van een teruglopend aantal leden. De gemeente ervaart het belang om als kerk meer zichtbaar te worden in de samenleving en er is verlangen in de geloofsgemeenschap Grote Kerk om hier meer handen en voeten aan te geven.

Gemeenteleden van de Grote Kerk worden zich steeds bewuster van de diaconale en missionaire taak. Wij geloven dat de Kerk geroepen is om het zout en het licht van de stad te zijn. Voor ons is de eenheid van christenen een middel in Gods hand, opdat de wereld ziet wie Jezus is. Wij geloven dat een visie van christenen in het hart van de stad gaat zorgen voor opwekking, verandering en vernieuwing.

In de afgelopen jaren zijn verschillende bloeiende missionaire activiteiten vanuit de geloofsgemeenschap Grote Kerk opgetuigd welke gebonden zijn aan de locatie in het centrum. Voor de komende jaren zijn er verschillende initiatieven om vanuit de Grote Kerk nieuwe activiteiten te ontplooiën gericht op bewoners en bezoekers in het centrum van Hilversum.

Uitwijken naar een andere locatie dient geen enkele noodzaak en zal een negatief effect hebben op onze geloofsgemeenschap. Een verhuizing zal leiden tot verdere daling van het aantal leden. Daarnaast zal een intensivering van de pijn in het proces niet ten goede komen aan de missionaire visie die momenteel in de gemeente leeft. Momenteel is vrijwel ieder gemeentelid in één of meerdere taken als vrijwilliger actief en een verhuizing leidt mogelijk tot heroriëntatie van taken en zal voor enkele leden een moment zijn om taken neer te leggen.

Onze gemeenteleden beseffen dat het goed zorgen voor het kerkgebouw een wezenlijke taak van de gemeente is. In het verleden hebben de gemeenteleden bewezen hier samen de schouders onder te willen zetten, en met succes. Na de laatste brand hebben de twee toenmalige wijkgemeenten met veel energie de herbouw mogelijk gemaakt. Tot op de dag van vandaag ervaren gemeenteleden de roeping om zoveel mogelijk zelf in tijd en geld bij te dragen aan het onderhoud van de kerk. Niet alleen personen die de brand hebben meegemaakt, maar ook jongere generaties en leden die van buitenaf komen, ervaren de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het gebouw. Denk hierbij aan de acties voor de renovatie van het dak en de recente opknappbeurt van de bovenzalen waar door vele gemeenteleden aan is meegewerkt.

In de afgelopen 25 jaar zijn goede contacten opgebouwd met de gemeente Hilversum. Maar ook met diverse organisaties voor activiteiten op Kerkbrink, het meedenken voor de herindeling van de Kerkbrink, historisch onderzoek, exposities, "Gedenk te sterven" en andere belanghebbenden.

Momenteel zijn er gesprekken met de gemeente Hilversum en Naerdincklant om de Grote Kerk voor Hilversum ook als historisch centrum te benutten. Hilversum mist een plek waar de historie wordt verteld nu Museum Hilversum dit al jaren niet meer doet terwijl hier wel behoefte aan is.

Realisatie van de plannen van de geloofsgemeenschap Grote Kerk vragen aanpassingen aan het gebouw. De klassieke uitstraling van het gebouw en inrichting van de kerkzaal met klassieke kansel en orgel, wil de reformatorisch-confessionele geloofsgemeenschap Grote Kerk zoveel mogelijk behouden. De Grote Kerk is één van de Hilversumse gebouwen die ruimte biedt aan grote groepen en het is belangrijk om deze functie te behouden. Verdere optimalisatie geeft mogelijkheden om de kerkzaal frequenter voor grotere gelegenheden te verhuren.

Om onze ambities te verwezenlijken is op een aantal gebieden verbetering van het gebouw noodzakelijk. Een aantal nader uit te werken gewenste verbeteringen zijn:

- Waar mogelijk verduurzaming van het gebouw.
- Mogelijkheid voor flexibel te verplaatsen banken/stoelen in de kerkzaal.
- Realisatie van een kleinere zaal waarin tot circa 100 mensen samen kunnen komen.
- Eigentijdse ontvangstruimte en garderobe.
- Uitbreiding van het aantal toiletten.
- (Professionele)keuken voor het bereiden van maaltijden voor grote groepen.
- Ruimte waarin gezamenlijk gegeten kan worden.
- Huiskamer voor inloop en koffiedrinken.
- Stille-/gebedsruimte in het theehuis.
- Werkplekken ontwikkelen waarin predikant/gemeentelid kan werken/studeren.
- Onderzoek naar mogelijkheden voor verhuur van ruimten:
 - Kinderopvang waarbij op zaterdag/zondag de ruimte gebruikt kan worden voor KinderBijbelClub en zondagsschool.
 - Kantoorruimten voor hulpverleningsorganisaties in lijn met de missie van de geloofsgemeenschap Grote Kerk.
 - Verhuur ruimte aan christelijke boekwinkel Bijbel-In.
 - Muzieklessen.
 - Huiswerkbegeleiding en studieruimte.
- Jeugdhonk voor activiteiten voor jongeren.
- Kerk in de winterperiode verlichten zodat deze vanaf de Kerkbrink goed zichtbaar is.

7.1 BRONNEN

¹ Annaert, E. & Verwoerd, F. (2021). *Verkoop van kerken in Nederland*. Colliers.

² Bijbel Herziene Statenvertaling (2010). Jongbloed.

³ De Jong-Heins, P., Roor, B., Van 't Spijker, J., & Van 't Spijker, W. (2023). *Betrokken in Gods missie*. Kok Boekencentrum.

⁴ Grote Kerk Hilversum (2018, 19 december). *Beleidsplan 2019-2023 van de Hervormde wijkgemeente Centrum van de Protestantse gemeente te Hilversum*. Geraadpleegd op 18 maart 2024, van <https://grotekerkhilversum.nl/documenten/GKH%20beleidsplan%202019-2023%20definitief.pdf>

⁵ Missie Nederland (2019, 17 december). *Hoe leg je uit wat een missionary gemeente is?*. Geraadpleegd op 2 april 2024, van <https://www.missionenederland.nl/brengleven/artikel/2019/12/17/Hoe-leg-je-uit-wat-een-missionaire-gemeente-is>

⁶ Theologie.nl. *Waarom vernieuwing bij kerk-zijn hoort: De kerk als bos*. Geraadpleegd op 2 april 2024, van <https://www.theologie.nl/waarom-vernieuwing-bij-kerk-zijn-hoort/>

⁷ Paas, S. (2022). *Centrum-kerk: Het evangelie midden in je stad*. Van Wijnen Franeker.

⁸ Kerkpunt (2021). *Wat is diaconaat?* Geraadpleegd op 18 maart 2024, van <https://kerkpunt.nl/wat-is-diaconaat/>

⁹ IkzoekGod.nl (2024). *Wat bedoelen we met de kerk*. Geraadpleegd op 18 maart 2024, van <https://ikzoekgod.nl/>

¹⁰ BouwenaanHilversum (2023). *Herinrichting Kerkbrink en Verhuizing Bibliotheek*. Geraadpleegd op 2 april 2024, van <https://www.bouwenaanhilversum.nl/kerkbrinknieuwwebibliotheek/herinrichtingkerkbrink/participatiekerkbrink/default.aspx>

¹¹ Allecijfers.nl (2024). *Wijkanalyse Hilversum Centrum*. Geraadpleegd op 18 maart 2024, van <https://allecijfers.nl>

¹² Leger des Heils (2024). *Korps Hilversum*. Geraadpleegd op 2 april 2024, van <https://www.legerdesheils.nl/locatie/korps-hilversum>

¹³ Versa Welzijn (2020). *Subsidieaanvraag Versa Welzijn Hilversum 2020*.

¹⁴ Inloophuis Wording (2024). Geraadpleegd op 2 april 2024, van <https://inloophuis-wording.nl/>

¹⁵ Gemeente Hilversum (2024). *Samen zijn we sterker, Uitvoeringsagenda Eenzaamheid 2024-2030*.

¹⁶ Protestantse Kerk (2024). *Dorpskerkenbeweging: Kerk in, van en voor het dorp*. Geraadpleegd op 2 april 2024, van <https://protestantsekerk.nl/thema/dorpskerkenbeweging/>

¹⁷ Van Loon, R. (2019). *Lente in de kerk: Impressie van nieuwe en hoopvolle bewegingen*. Kok Boekencentrum.

¹⁸ Alpha Nederland (2024). *Alpha in een oogopslag*. Geraadpleegd op 2 april 2024, van <https://alphanederland.org/alpha/>

¹⁹ Voedselbanken.nl Gooi & Omstreken (2024). Geraadpleegd op 2 april 2024, van <https://alphanederland.org/alpha/>

²⁰ Rouwen en Vieren – Amersfoort (2024). Geraadpleegd op 2 april 2024, van <https://www.rouwenenvierenamersfoort.nl/>

